

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1911.

Första kammaren.

Nr 1.

Sedan i kraft af § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen, Riksdagen sammankommit till lagtima möte här i hufvudstaden måndagen den 16 januari 1911, sammanträdde Riksdagens Första kammare i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssal samma dag

Måndagen den 16 januari,

kl. 11 f. m.

Herr Anderson, Frans Albert, framträdde till talmansbordet och yttrade: Mina herrar! Då jag är den af kammarens ledamöter, som bevisat de flesta riksdagarna, åligger det mig enligt § 33 § riksdagsordningen att öppna detta sammanträde, och får jag hälsa Eder, mina herrar, välkomna. Mätte det arbete, vi under denna riksdag komma att utföra, varda till gagn för vårt kära fosterland!

Sedan herr ordföranden därefter intagit talmansplatsen, tillkännagaf herr ordföranden, att han på grund af bestämmelsen i § 1 mom. 2 af kammarens ordningsstadga anmodat kanslirådet C. F. Vougt att, till dess sekreterare blifvit utsedd, föra kammarens protokoll äfvensom att herr ordföranden för tillfället anställt kansli-biträden och vaktbetjäning till erforderligt antal.

Upplästes och lades till handlingarna följande från kungl. justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 14 januari 1911.

I anledning af stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de af Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas innan årets lagtima riksdag sammanträdde, och infunno sig nu af fullmäktige i riksbanken herrar Olof Jonsson, revisions-

sekreteraren Carl Berg och direktören Sven Palme samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar disponenten O. W. Odelberg, vice häradshöfdingen Emil Kinander och direktören Victor Moll.

Efter avslutandet af 1910 års lagtima riksdag hade till justitiedepartementet insändts 37 fullmakter för ledamöter af Riksdagens Första kammare.

Bland dessa fullmakter var en, hvarigenom bageriföreståndaren J. O. Ödlund i kraft af det riksdagsmannaval, som den 20 september 1910 förrättats af Gäfleborgs läns landsting, befullmäktigats att för angifven tid vara ledamot af Första kammaren. Sedan emellertid Kungl. Maj:t genom utslag den 31 oktober 1910, med upphäfvande af den i landstinget hållna valförrättningen, såvidt därigenom Ödlund utsetts till ledamot af kammaren, förklarar bruksägaren Christian Lundeberg vara, jämte de tillika med Ödlund utsedda, vald till ledamot för Gäfleborgs län i Första kammaren för den ifrågavarande tiden, erfordrades ej granskning af den insända fullmakten för Ödlund.

Enär bruksägaren Lundeberg, hvilken den 21 september 1910 blifvit af Kronobergs läns landsting vald till ledamot af Första kammaren, sedermera afsagt sig detta uppdrag, och i anledning häraf annan person utsetts att i hans ställe inträda såsom ledamot af kammaren, blef från granskning undantagen jämväl den från sistnämnda landsting insända fullmakt för Lundeberg.

Vid härefter företagen granskning af öfriga inkomna fullmakter för ledamöter af Första kammaren lämnades desamma utan anmärkning.

Hvad sålunda förekommit skulle genom protokoll meddelas Första kammaren, hvarjämte förteckning å de kammarens ledamöter, för hvilka fullmakter inkommit och blifvit granskade, skulle tillika med de granskade fullmakterna öfverlämnas till kammaren.

I ämbetet
Steno Stenberg.

Förteckning

å de ledamöter af Riksdagens Första kammare, för hvilka efter 1910 års lagtima riksdags avslutande fullmakter till justitiedepartementet inkommit och blifvit där granskade:

Stockholms län	1	bruksdisponenten friherre Carl Joachim Beck-Friis;
	2	direktören Ernst Beckman i Djursholm;
	3	sekreteraren i patent- och registreringsverket greve Johan Gustaf Lagerbjelke;
	4	fullmäktigen i riksgäldskontoret Gustaf Fredrik Östberg;
	5	professorn vid Göteborgs högskola Gustaf Fredrik Steffen;

Östergötlands län	6	godsägaren Gustaf Andersson å Kolstad;
Kronobergs län	7	statens landtbruksingenjör Carl Johan Adolf Roos;
Kalmar län, norra delen	8	f. d. landshöfdingen Albrecht Theodor Odelberg;
Kalmar län, södra delen	9	professorn vid Göteborgs högskola Rudolf Kjellén;
Blekinge län	10	hemmansägaren Pehr Pehrson i Törneryd;
	11	borgmästaren Fr. Söderbergh i Karlshamn;
	12	landshöfdingen grefve Axel Wachtmeister;
Malmöhus län	13	godsägaren J. Ingmansson å Stensnäs;
	14	landtbrukaren Karl Fredrik Beckman å Branstads boställe;
Malmö stad	15	mälarmästaren Anders Antonsson;
Göteborgs stad	16	landssekreteraren Fritz Harald Hallberg;
Älfsborgs län	17	grosshandlaren Carl August Kjellberg;
	18	hans excellens herr statsministern Salomon Arvid Achates Lindman;
Skaraborgs län	19	godsägaren Ivar Wijk å Domö;
	20	godsägaren grefve Nils Posse å Vreten.
	21	häradshöfdingen friherre Lave Beck-Friis i Sköfde;
	22	borgmästaren Ernst Rudolf Wilhelm Hedenstierna i Sköfde;
	23	öfverjägmästaren Clemens Gustaf Barthelson å Halnatorp;
Värmlands län	24	hofmarskalken friherre Carl Gustaf Adolf Klingspor å Råbäck;
	25	fabrikören Johan August Forss i Falköping;
	26	ingenjören Johan Elof Biesert å Lennartsfors;
	27	redaktören Carl Mauritz Bernhard Hellberg i Karlstad;
Kopparbergs län	28	ingenjören Johan Fredrik Wester å Håkanbol;
	29	redaktören A. Pers i Västerås;
	30	bankofullmäktigen Olof Jonsson i Hof;
Gälleborgs län	31	redaktören Carl Gustaf Ekman i Eskilstuna;
	32	riksdagsmannen Ernst Fredrik Vilhelm Blomberg i Stockholm;
Norrbottens län	33	före statsrådet Alfred Petersson i Påboda;
	34	landstingsmannen Anders Göransson i Åsen;
	35	vice häradshöfdingen Jakob Larsson.

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upprop af kammarens ledamöter, hvarvid såsom frånvarande antecknades:

herr *Afzelius.*
 » *Ericsson, Aaby,*
 friherre *Gyllenstierna,*
 herr *Cavalli,*
 » *Hanmarström,*
 friherre *Klingspor,*
 herr *Rogberg,*
 » *Berggren.*

Af ofvan upptagna, såsom frånvarande antecknade ledamöter, hade herrar *Afzelius* och *Ericson*, *Aaby*, friherre *Gyllenstierna* samt herrar *Cavalli*, *Hammarström* och *Rogberg* anmält förhinder, hvarjämte upplästes följande ingifna läkarbetyg:

»Att baron *Carl Klingspor* för närvarande vårdas härstädes för cardio-arteriosclerose samt på grund häraf är oförmögen att inställa sig vid Riksdagen, intygas härmed.

Sanatoriet, Ulricehamn den 12 jan. 1911.

J. A. Andersson,
Leg. läkare.

»Landtbruksingenjören, herr *J. E. Berggren*, Gammelstad, Neder-Luleå, har i dag af mig undersökts och därvid befunnits lida af sockersjuka med nerv- och muskelinflammation, på grund af hvilken sjukdom han är oförmögen till arbete under en (1) månads tid från och med den 16 dennes; hvilket härmed på heder och samvete intygas.

Luleå den 10 jan. 1911.

Sven Kjellman,
Leg. läk., stadsläkare.

Hans excellens herr statsministern *Lindman*, som nu inträdde, erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr ålderspresident, mina herrar! Enligt nådigt uppdrag får jag härmed gifva Första kammaren del af Kungl. Maj:ts bref angående förordnande af talman och vice talman i Riksdagens Första kammare vid innevarande års lagtima riksdag.

Härefter uppläste herr statsministern ifrågavarande kungl. bref, enligt hvilket förordnats till talman ledamoten af kammaren herr *Lundeberg* och till vice talman ledamoten af kammaren herr *Billing*.

Herr *Anderson*, *Frans Albert*, som nu lämnade talmansplatsen, yttrade till herr talmannen: Herr talman! Vi hafva i lifligt och tacksamt minne den oväld och skicklighet, med hvilken ni, herr talman, under föregående riksdagar ledt kammarens förhandlingar. Det är därför med stor tillfredsställelse vi erhållit underrättelse om att ni mottagit uppdraget att vara kammarens talman äfven för denna riksdag. Vi önska eder vördsamt välkommen!

Herr talmannen intog talmansplatsen och yttrade: Mina herrar! Då Hans Maj:t Konungen täckts i nåder utse mig att äfven

vid denna riksdag föra ordet i Första kammaren, anhåller jag, att till Eder, mina herrar, få framföra min vördnadsfulla välkomsthälsning och därjämte min varma tillönskan, att våra arbeten måtte finna sitt afgörande till fäderneslaudets bästa, hvilket ju är och alltid skall förblifva det höga mål, hvartill vi alla sträfva, om ock meningarna ofta skilja sig rörande sättet att nå detsamma.

Jag tackar värdsamt för den vänliga hälsning, som genom herr ålderspresidenten blifvit mig gifven, och utbeder mig att vid utöfningen af mitt viktiga kall få påräkna stödet af eder välvilja, edert förtroende. En önskan är för oss alla gemensam: Gud bevara Konungen och fäderneslandet!

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarbefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val af sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet och befanns efter valförrättningens slut hafva blifvit till sekreterare utsedd: kanslirådet A. von Krusenstjerna med samtliga afgifna, eller 134 röster.

Kanslirådet von Krusenstjerna fick nu företräde, underrättades att han blifvit af kammaren vald till sekreterare och öfvertog protokollsöfningen.

In fidem
C. F. Vougt.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra kammarens talman finge föreslå, det Första kammaren ville besluta, att vid sitt sammanträde onsdagen den 18 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels af fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning,

dels af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna, och

dels af två ledamöter att hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Tillkännagafs, att Kungl. Maj:t genom offentliga anslag i nåder bjudit och kallat Riksdagens ledamöter att tisdagen den 17 i denna månad kl. 11 f. m. infinna sig i slottskapellet samt efter förrättad gudstjänst begifva sig till rikssalen för att där inhämta hvad Kungl. Maj:t hade att meddela Riksdagen.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande öfverlämnats bland annat 148 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning af dessa biljetter finge genom sekreteraren ske efter slutet af kammarens sammanträde denna dag, med iakttagande, att de för hvarje landstingsområdes eller stads riksdagsmän afsedda biljetter utlämnades till områdets eller stadens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Upplästes följande skrifvelse:

Till Riksdagens Första kammare.

Undertecknade, som erhållit Kungl. Maj:ts förordnande att deltaga i förhandlingarna om en handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Tyska riket och som för sådant ändamål nu vistas i Berlin, få härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen från och med den 15 i denna månad intill den dag, då val af ledamöter i de ständiga utskotten kommer att äga rum.

Berlin den 12 januari 1911.

H. Cavalli.

Alexis Hammarström.

Denna anhållan bifölls.

Vidare beviljades ledighet åt

herr *Berggren*, på grund af förut uppläst läkarintyg, intill den 16 instundande februari, och
friherre *Gyllenstierna* under de närmaste dagarne.

Upplästes följande insända skrifvelse:

Till Riksdagens Första kammare.

Härmed får jag vördsamt anmäla, att jag på grund af i går inom min familj timadt dödsfall, är förhindrad till och med den 19 dennes att inställa mig vid årets lagtima riksdag.

Gåfvetorp den 14 januari 1911.

Aaby Ericsson.

Kammaren åtskildes kl. 12,30 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 17 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10,³⁰ f. m.

Herr *Afzelius* anmälde, att han inställt sig vid riksdagen.

Herr talmannen yttrade: Då det varit vanligt, att kammaren åtskilts efter ceremonierna på rikssalen, men i dag särskild anledning finnes att fortsätta plenum, får jag tillkännagiva, att plenum kommer att återupptagas efter återvändandet från rikssalen.

Herr talmannen och kammarens ledamöter afgingo kl. 10,⁴⁷ f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls af pastoratsadjunkten K. Gasslander. Efter gudstjänstens slut begaf kammaren sig till rikssalen, där äfven Andra kammaren infann sig.

Hans Maj:t Konungen kom tillstädes och öppnade riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal, hvarefter hans excellens herr statsministern Lindman uppläste Kungl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Herr talmannen framträdde därpå och yttrade: Allernådigste Konung, Eders Maj:t! Riksdagens Första kammare, ånyo samlad till sitt ansvarsfulla värf, frambär inför Eders Kungl. Maj:t uttrycken af sin undersåtliga vördnad och sin uppriktiga tillgifvenhet.

Ond och god tid växla. Efter år, tyngda af oro och bekymmer i ekonomiskt afseende, synes vårt land nu gå en mera löftesrik tid till möte. Redan det nyss flydda året kunde uppvisa början till ett glädjande uppsving med återvändande arbetslust, med ökad arbetsmod inom näringslivet, som ju är den lifgivande källan till ett folks välstånd. Och tecken tyda på, att denna länge eftersträfvade förbättring skall kunna i väsentlig mån fortgå under det nya år, som nu har inträdt. Men detta är ännu endast förhoppningar, hvilkas förverkligande är beroende på många omständigheter, af hvilka en del ligga utanför svenska folkets möjlighet af bestämmande. Andra däremot bero på den klokhet och framsynthet, den enighet och kraft, hvarmed arbetet planlägges och vidare fullföljes på såväl det ekonomiska som det politiska arbetsfältet.

Förvisso skall Första kammaren, med öppen blick för hvad landets välfärd så inåt som utåt synes kräfva, söka medverka till vårt lands framgångsrika utveckling, till tryggande af fäderneslandets frihet och själfständighet.

Nedkallande den Högstes välsignelse öfver Konung och konungahus, anhåller Första kammaren att i Eders Kungl. Maj:ts ynnest och bevågenhet få vara innesluten.

Sedan Andra kammarens talman därefter i denna kammares namn till Hans Maj:t Konungen framfört Andra kammarens undersåtliga vördnad, fingo talmännen hvardera mottaga ett exemplar af Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof, hvarefter ceremonien å rikssalen avslutades och Första kammaren begaf sig åter till riksdagshuset och fortsatte sammanträdet i sin samlingssal.

Herr statsrådet grefve *Hamilton* aflämnade

dels Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående fastställande af postverkets stat för driftkostnader år 1912,

2:o) angående bestämmande af telegrafverkets anslag för driftkostnader år 1912,

3:o) angående driftkostnader under år 1912 för statens domäner,

4:o) angående anvisande af anslag för täckande af förvaltningskostnader för lånefonden för befrämjande af handverk och därmed jämförlig mindre industri år 1912,

5:o) angående uppförande af ett fordonsförråd vid Norrbottens regementes kasernetablissemang i Boden,

6:o) angående försäljning af lägenheten Blåsenborg i Orsa socken af Kopparbergs län, och

7:o) med förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i värnpliktslagen den 14 juni 1901.

dels och Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till Riksdagen om förordnande af en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 i riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet.

Föredrogos och bordlades på begäran såväl Kungl. Maj:ts denna dag på rikssalen öfverlämnade nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof som öfriga under sammanträdet aflämnade kungl. propositioner.

Upplästes och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Riksdagen med tillkännagifvande att Kungl. Maj:t i nåder förordnat statsrådet, kommandören med stora korset af kungl. Nordstjärneorden m. m. Carl Fredrik Wilhelm Hederstierna att under innevarande års riksdag utöfva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 i riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet; och skulle underrättelse om denna nådiga skrifvelses innehåll genom utdrag af protokollet meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som halva inseende öfver Riksdagens kansli.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts denna dag på rikssalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra kammarens talman finge föreslå, det Första kammaren ville besluta att företaga vid sammanträde, som komme att hållas fredagen den 20 i denna månad, val af ledamöter och vid sammanträde påföljande dag val af suppleanter i de ständiga utskotten.

Detta förslag antogs.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte, i likhet med hvad som skedde vid sistlidne riksdag, besluta, att antalet suppleanter från denna kammare i de ständiga utskotten bestämmas till: i konstitutionsutskottet tio, i statsutskottet tolf, i bevillningsutskottet tio, i bankoutskottet åtta, i lagutskottet tio och i jordbruksutskottet åtta.

Denna hemställan bifölls.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet Riksdagens år 1910 församlade revisorers berättelser

- 1:o) om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning, samt
 2:o) angående riksbanken.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 1 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Onsdagen den 18 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herr *Rogberg* anmälde, att han under gårdagen anländt till riksdagen.

Företogs val af fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr Anderson, F. A.	med 125 röster
» Billing	» 125 »
» Cavalli	» 125 »
» Rudebeck	» 125 »

Företogs val af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna, och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

Friherre Åkerhielm	med 129 röster
herr Afzelius	» 126 »
» Trygger	» 109 »

Företogs val af två ledamöter för att hafva inseende öfver Riksdagens kansli; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr Anderson, F. A. med 118 röster
 » af Ekenstam » 118 »

Efter föredragning af justitieombudsmannens vid innevarande års riksdag afgifna ämbetsberättelse remitterades till konstitutionsutskottet framställningen till Riksdagen om ändring af § 42 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 äfvensom af § 44 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863; och hänvisades berättelsen i öfrigt till lagutskottet.

Herr talmannen tillkännagaf, att det plenum, som skulle hållas nästa fredag, då val af ledamöter i de ständiga utskotten skulle anställas, komme att börja kl. 11,30 f. m.

På framställning af herr talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle bland de bordlagda propositionerna nedannämnda sättas främst i följande ordning:

1:o) angående uppförande af ett fordonsförråd vid Norrbottens regementes kasernetablissemang i Boden;

2:o) angående försäljning af lägenheten Bläsenborg i Orsa socken af Kopparbergs län; och

3:o) med förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i värupliktslagen den 14 juni 1901.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 12,40 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.